

ประโยค ป.ธ.๗
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

๑. อตฺตส ภควา อตฺตูกํสนปรววมกนโทสํ อนุปคฺคุม กฺรณาสีตลททเยน ตํ อณฺณณํ
 วิธมิตฺวา ยุตฺตภาวํ ทสฺเสตฺตกาโม อาห นาหนตํ พฺรหฺมณ ๑เปฯ มุทฺธาปิ ตสฺส วิปเตยฺยาติ ๑
 ตตฺรารยํ สงฺเขปฺโต ๑ อหํ พฺรหฺมณ อปฺปฏิหเตน สทฺพณฺณตฺตณฺณจกฺขุณา โอลฺเกนโตปิ ตํ
 ปุคฺคํ เอตฺสมี สเทวกาภิเกเท โลเก น ปสฺสามิ ยํ อหํ อภิวาเทยฺยํ วา ปจฺจฺญฺเขยฺยํ วา
 อาสเนน วา นิมนฺเตยฺยํ ๑ อนจฺจริยํ วา เอตํ ยวาทํ อชฺช สทฺพณฺณตฺตปฺโต เหาวูปี
 นิปจฺจการารหํ ปุคฺคํ น ปสฺสามิ ๑ อปิจ โข ยทาปาทํ สมฺปติชาโตว อุตฺตเรนาภิมุโข
 สตฺตปทวิทิตทาเรณ คนฺตฺวา สกฺลํ ทสฺสทสฺสโลกธาตุํ โอลฺเกสี ตทาปิ เอตฺสมี
 สเทวกาภิเกเท โลเก ตํ ปุคฺคํ น ปสฺสามิ ยมฺหํ อภิวาเทยฺยํ วา ปจฺจฺญฺเขยฺยํ วา อาสเนน
 วา นิมนฺเตยฺยํ ๑ อตฺโธ มํ โสพฺสกปฺปสฺสสาธุโก ชีณาสวมหาพฺรหฺมาปิ อณฺชสี ปคฺคเหตฺวา
 ตวํ โลเก มหาปุริโส ตวํ สเทวกสฺส โลกสฺส อคฺโค จ เขฎฺโฐ จ เสฎฺโฐ จ นตฺติ ตยา
 อุตฺตริตโรติ สณฺชาตโสมนสฺโส ปฏฺิมาเนสิ ๑ ตทาปิจาทํ อุตฺตนา อุตฺตริตโร อปฺสสนฺโต
 อาสภี วาจํ นิจฺจาเรสี อคฺโคหฺมสมฺมิ โลกสฺส เขฎฺโฐหฺมสมฺมิ โลกสฺส เสฎฺโฐหฺมสมฺมิ
 โลกสฺสาติ ๑ เหวํ สมฺปติชาตสฺสาปิ มยฺหํ อภิวาทนาทโร ปุคฺคโล นตฺติ ๑ สุวาทํ อิทานิ
 สทฺพณฺณตฺตปฺโต กํ อภิวาเทยฺยํ วา ๑เปฯ อาสเนน วา นิมนฺเตยฺยํ ตสฺมา ตวํ
 พฺรหฺมณ มา ตถาคตา เหาวูปี นิปจฺจการํ ปฏฺุชฺชิตฺต ยํ หิ พฺรหฺมณ ตถาคโต อภิวาเทยฺย
 วา ๑เปฯ อาสเนน วา นิมนฺเตยฺย มุทฺธาปิ ตสฺส ปุคฺคลสฺส รตฺติปริโยसानเ
 ปริปากสิถิสทฺทณฺนํ วนฺญา ปมฺุตํ ตาลผลมฺิว คีวโต ปจฺจิจฺชิตฺวา สทฺสาว ภูมฺิยํ วิปเตยฺย ๑

(ปฐมสมันตปาสาทิกา เวรรุชกัณท์ หน้า ๑๔๐ - ๑๔๑)

๒. เอตฺต ปน อกฺปฺปิยโวหาโร กปฺปิยโวหาโร ปริยาโย โอลฺกาโส นิमितฺตคกมฺมนติ
 อิมานิ ปณฺจ ชานิตพฺพานิ ๑ ตตฺต อกฺปฺปิยโวหาโร นาม อุลลหฺริตานิ โกฎฺฎนํ โกฎฺฎาปนํ
 อวาวุสฺส ขนฺนํ ขนาปนํ มาลาวจฺจสฺส โรปนํ โรปาปนํ อาลฺยา พนฺนํ พนฺธาปนํ อุกทสฺส
 เสงฺนํ เสงฺจาปนํ มาติกาย สมฺมุขากรณํ กปฺปิยอุทกสิณฺจณํ หตฺตมฺุขปาทโรวน-

นหาโนทกาสิลฺลจนฺนติ ฯ กปฺปียโวหารโ นาม อิมํ รุกข์ ชาน อิมํ อาวาภูํ ชาน อิมํ
 มาลาวจฺจํ ชาน เอตถ อุทกํ ชานาติ วจฺนํ สุขขมาติกาย อุชฺฐกรณฺณจ ๑ ปริยาโย นาม
 ปณฺทิตฺเตน มาลาวจฺจาทย โรปาเปตพฺพา น จิรสฺเสว อุปการาย สํวตฺตฺนตีติ อาทิวงฺนํ ๑
 โสภาโส นาม กุทฺทาลชฺนิตฺตาทินิ จ มาลาวจฺเจ จ คเหตุวา ชฺรานํ ๑ เอวํ จิตฺํ หิ
 สามเณรทโย ทิสฺวา เถโร การาเปตฺคาโมติ อาคนฺตฺวา กโรนฺติ ๑ นิमितฺตกมฺมณฺนาม กุท
 ทาลชฺนิตฺตีวาสีผรฺสุ- อุทกภาชฺชานํ อหริตฺวา สมิเป ชฺปนํ ๑ อิมานิ ปณฺจปี กุลสงฺคห
 ตฺถาย โรปนํ น วฏฺฏนฺติ ๑ ผลปรีโลกตฺถาย กปฺปียากปฺปียโวหารทฺวยเมว น วฏฺฏนฺติ
 อิตฺรตฺถยํ วฏฺฏนฺติ ๑ มหาปจฺจริยํ ปน กปฺปียโวหารโปี วฏฺฏนฺติ ยถจ อตฺตโน ปรีโลกตฺถาย
 วฏฺฏนฺติ ตํ อณฺณสฺส ปุคฺคลสฺส วา สงฺฆสฺส วา เจตฺยสฺส วา อตฺถาย วฏฺฏนฺตีติ วุตฺตํ ๑

(พุทธนิพนธ์ฉบับภาษาไทย สังกัศนาธิกา สังฆาทิเสส หน้า ๑๒๕ - ๑๓๐)

—◆—
 ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เคล็ด ประโยค ป.ธ.๗

แปล มคธเป็นไทย

พ.ศ. ๒๕๓๘

๑. ลำดับนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า มีพระประสงค์จะทรงกำจัดความไม่รู้จริงนั้นแล้วแสดงความถูกต้องแก่พราหมณ์นั้น ด้วยพระทัยที่เยือกเย็น ด้วยพระกรุณาคุณ ไม่ทรงข้องแวะถึงโทษคือการยกตนข่มท่าน จึงตรัสว่า **นาหนุตฺ ๑เป๑ มุทฺธาปิ ตสฺส วิปเตยฺย ๑** ในคำว่า นาหนุตฺ เป็นต้นนั้น มีเนื้อความโดยสังเขปดังต่อไปนี้ ๑ ดูก่อนพราหมณ์ เราแม้ตรวจดูอยู่ด้วยจักษุคือสัพพัญญุตญาณซึ่งไม่มีอะไรขัดขวางได้ ก็ยังมองไม่เห็นบุคคลผู้ที่เราควรกราบไหว้ ควรลุกต้อนรับ หรือควรเชื่อเชิญด้วยอาสนะ ในโลกซึ่งแยกประเภทมีเทวโลกเป็นต้นนี้เลย ๑ อีกอย่างหนึ่ง ข้อที่เราบรรลूसัพพัญญุตญาณในวันนี้แล้ว ยังมองไม่เห็นบุคคลผู้ที่ควรทำ การนอบน้อมเห็นปานนี้ ไม่น่าอัศจรรย์เลย ๑ อีกอย่างหนึ่งแล ถึงในกาลที่เราเกิดในบัดเดียนั้นเอง ผินหน้าไปทางทิศเหนือ เดินไปได้ ๗ ก้าว แล้วได้ตรวจดูตลอดหมื่นโลกธาตุทั้งสิ้นก็มองไม่เห็นบุคคลผู้ที่เราควรกราบไหว้ ควรลุกต้อนรับ หรือควรเชื่อเชิญด้วยอาสนะ ในโลกซึ่งแยกประเภทมีเทวโลกเป็นต้นนี้เลย ๑

ขณะนั้น แม้ทำวมหทาพรหมผู้สิ้นอาสวะแล้ว มีอายุถึงหนึ่งหมื่นหกพันกับ ก็ยังประคองอัญชลี เกิดความปีติโสมนัสยินดี (กล่าว) ต้อนรับเราว่า ท่านเป็นมหาบุรุษในโลก ท่านเป็นผู้เลิศ เป็นผู้เจริญที่สุดและเป็นผู้ประเสริฐที่สุดแห่งโลกพร้อมทั้งเทวโลก ไม่มีผู้ที่ยอดเยี่ยมกว่าท่าน ๑ อนึ่ง แม้ครั้งนั้น เราเมื่อมองไม่เห็นผู้ที่ยอดเยี่ยมกว่าตน ก็ได้เปล่งอสาภิวาจา (คำพูดที่อาจหาญ) ว่า เราเป็นผู้เลิศแห่งโลก เราเป็นผู้เจริญที่สุดแห่งโลก เราเป็นผู้ประเสริฐที่สุดแห่งโลก ดังนี้ ๑

บุคคลผู้ที่สมควรแก่การกราบไหว้เป็นต้น ของเรา แม้เกิดในบัดเดียนั้น ย่อมไม่มี ด้วยประการฉะนี้ ๑ บัดนี้ เรานั้น บรรลूसัพพัญญุตญาณแล้ว ยังจะควรกราบไหว้ ควรลุกต้อนรับ หรือควรเชื่อเชิญใครด้วยอาสนะเล่า ดูก่อนพราหมณ์ เพราะฉะนั้น ท่านอย่าได้ปรารถนาการทำ ความนอบน้อมเห็นปานนั้นจากตถาคตเลย ดูก่อนพราหมณ์ เพราะว่า ตถาคตพึงกราบไหว้ พึงลุกต้อนรับ หรือพึงเชื่อเชิญ

บุคคลใดด้วยอาสนะ แม้ศีระะของบุคคลนั้น ฟังขาดจากคอ ตกลงบนพื้นดินทันทีที่เดียว เหมือนลูกตาลที่มีขั้วหย่อนเพราะแก้งัดหลุดจากขั้วไปในที่สุดราตรี ฉะนั้น ๑

๒. ก็ ในอธิการ (ว่าด้วยการปลูกต้นไม้ดอก) นี้ ฟังทราบลักษณะ ๕ ประการเหล่านี้ คือ อักขิปยโวหาร ๑ กัปปยโวหาร ๑ ปริยาย ๑ โสภาส ๑ นิमितตกรรม ๑ ๑ ในลักษณะ ๕ ประการนั้น (ลักษณะเป็นต้นว่า) การทูปเอง การใช้ให้ทูป ของสดและของเชียวทั้งหลาย การชูดเอง การใช้ให้ชูดหลุม การปลูกเอง การใช้ให้ปลูกต้นไม้ดอก การก่อเอง การใช้ให้ก่อคั่นกัน การรดเอง การใช้ให้รดน้ำ การทำลำรางให้ตรงไป การรดด้วยน้ำที่เป็นกัปปยยะ การรดด้วยน้ำล้างมือ น้ำล้างหน้า น้ำล้างเท้า และน้ำอาบ ชื่อว่า อักขิปยโวหาร ๑ คำพูดว่า ต้นไม้นี้จงรู้ไว้ หลุมนี้ จงรู้ไว้ ต้นไม้ดอกนี้ จงรู้ไว้ น้ำในที่นี้ จงรู้ไว้ ดังนี้ และการทำลำรางที่แห้งให้ตรง ชื่อว่า กัปปยโวหาร ๑ คำพูดเป็นต้นว่า คนฉลาดควรจะให้ปลูกต้นไม้ดอกเป็นต้นไว้ไม่นานนัก ต้นไม้เหล่านั้นก็จะ เป็นไปเพื่ออุปการะ ชื่อว่า ปริยาย ๑ การยืนถือจอบหรือเสียมเป็นต้นและต้นไม้ดอก อยู่ ชื่อว่า โสภาส ๑ จริงอยู่ ท่านยืนอยู่อย่างนี้ เหล่าสามเณรเป็นต้นเห็นเข้า ย่อมทราบ ว่า พระเถระต้องการให้ช่วยทำ แล้วพากันมาช่วยทำ ให้ ๑ การนำจอบ เสียม มีด ขวาน และภาชนะน้ำมาวางไว้ใกล้ ๆ ชื่อว่า นิमितตกรรม ๑ ลักษณะทั้ง ๕ ประการนี้ ไม่สมควรในการปลูก (ต้นไม้) เพื่อต้องการจะสงเคราะห์สกุล ๑ ในการปลูกเพื่อต้องการจะบริโภคผล ไม่สมควร ๒ ลักษณะ คือ กัปปยโวหาร และอักขิปยโวหารเท่านั้น ๓ ลักษณะนอกจากนี้ สมควรอยู่ ๑ แต่ในอรรถกถาบทปัจฉิม ท่านกล่าวไว้ว่า แมื่อกัปปยโวหารก็สมควร และการปลูก อันใด ย่อมสมควรเพื่อประโยชน์แก่การบริโภคสำหรับตน การปลูกอันนั้นย่อมสมควรเพื่อประโยชน์ แก่บุคคลอื่น แก่สงฆ์ หรือแก่เจตีย์ด้วย ๑

พระธรรมกิตติวงศ์ สุรเตโช
สนามหลวงแผนกบาลี

วัดราชโอรสาราม เฉลย
ตรวจแก้.